

Sluttrapport ”Fangers barn”

Sammendrag

Mellom 6000 og 9000 barn i Norge har en forelder i fengsel. Denne gruppen er likevel knapt synlig i offentligheten. Vi ønsket å sette fokus på denne gruppen, ved å lage informasjonsmaterieill med film, for å rive ned fordommer og spre informasjon. Filmen er tilpasset barn og voksne, med barn som primærmålgruppe. Målsetningen er å informere og bevisstgjøre seeren, og at de selv reflekterer over hvordan det er å ha en forelder i fengsel og ulike måter å forholde seg til barn som er i en slik situasjon.

Om filmen

Filmen er produsert av Mikrofilm AS ved Lise Fearnley. Regissør Kajsa Næss har intervjuet barn med sin far i fengsel. Intervjuene ble spilt inn som lydfiler, men barna ble ikke filmet. Intervjuene danner utgangspunktet for en animasjonsfilm, der filmens karakterer er animerte men stemmene deres er ”ekte”.

Barna forteller hvordan hvordan pappa ser ut, hvordan de fikk vite at pappa er i fengsel, hvordan pappa ser ut, hvordan det er å besøke ham i fengselet. De forteller om hvordan det er å fortelle andre at pappa er i fengsel, hvordan andre barn reagerer, og de snakker også om hva de selv drømmer om. De tar et stort ansvar for forholdet til sin far og for sine egne liv.

Filmen er ca 15 minutter lang, og vil bli spredd på filmfestivaler, på nettet og DVD og gjennom arbeidet til Foreningen for fangers pårørende.

Kapittel 1

Bakgrunn for prosjektet/målsetting

Bakgrunn

Mellom 6000 og 9000 barn i Norge har en forelder i fengsel (*). Denne gruppen er likevel knapt synlig i offentligheten.

At lovbrøtere soner sin dom gir ringvirkninger for barna og familien. Barna soner parallelt med lovbrøteren, ved at de blir berøvet en omsorgsperson. Vanligvis blir barn i krise møtt med mye omsorg og støtte fra omgivelsene. Men det å ha en forelder i fengsel er tabubelagt og barn i en slik krise møter ofte ikke den samme forståelsen og åpenheten fra mennesker rundt seg. Fordommer og tabuer gjør situasjonen ekstra vanskelig for barna.

Foreningen for fangers pårørende har gjennomført en undersøkelse (*) når det gjelder pårørende til norske innsatte. Undersøkelsen viste bl.a. at hele 44 % av barna som har foreldre i fengsel har fått dårligere helse. Flere av barna sliter med søvnproblemer. Mange viser også atferdsendringer som er typiske for barn i krise. Noen blir stille og innesluttet, andre blir lett oppspilte, aggressive og havner lett i konflikter.

Målsetting og målgruppe

Vi ønsket å sette fokus på denne gruppen. Prosjektet innebar å lage informasjonsmaterieill med film, for å rive ned fordommer og spre informasjon.

Målsettinger:

- Informasjonsarbeid overfor direkte berørte barn og familier. Det hjelper å vite at andre er eller har vært i en lignende situasjon, at man ikke er alene. Barna kan kjenne seg igjen og får hjelp til å sette ord på det de opplever.
- Informasjonsarbeid overfor de som kommer i kontakt med barn av innsatte, så som venner, slektninger, lærere, men også ansatte i fengsel/kriminalomsorg, sosialapparat mv. Mål: bidra til en bedring i den måten barna blir møtt på i samfunnet. Bidra til å opprettholde familierelasjoner under soning.
- Informasjonsarbeid overfor barn og voksne som ikke selv er berørt. Mål: øke bevisstheten i samfunnet, bidra til å rive ned fordommer.

Prosjektinnhold

Prosjektet "Fangers barn" innebærer produksjon av en film om barn av innsatte, samt produksjon av informasjonsmaterieill, som hjelp til dialog/videre arbeid med utgangspunkt i filmen. Filme er tilpasset barn og voksne, med barn som primærmålgruppe. Informere og bevisstgjøre seeren, som selv skal reflektere over hvordan det er å ha en forelder i fengsel og ulike måter å forholde seg til barn som er i en slik situasjon.

Kapittel 2

Prosjektgjennomføring/metode

Filmen har dannet utgangspunkt for infopakken. Filmen er produsert av Mikrofilm AS ved produsent Lise Fearnley, og regissør har vært Kajsa Næss.

Kort prosjektbeskrivelse for filmen

En film om barn som har mor eller far i fengsel.

Filmen ble laget ved at vi intervjuet barn av innsatte. Intervjuene ble klippet sammen og danner filmens "manus". Vi brukte den innspilte lyden som basis for å lage animasjon for å billedlegge/illustre. Hvert barn er fremstilt som en animert karakter i filmen. På denne måten får vi møte "ekte" barn av innsatte, uten at disse risikerer å bli gjenkjent. Animert dokumentar er ikke en så godt kjent genre, men de siste årene har flere slike filmer gjort stor suksess og nådd ut til et stort publikum.

Denne filmen handler om barn som opplever at en av deres foreldre sitter i fengsel. Mange barn får ikke vite hvorfor mamma eller pappa plutselig blir "borte". Animasjon gir oss friheten til å bevege oss ganske fritt i et tema som kan være vanskelig for de involverte.

Gjennom denne filmen har vi ønsket å belyse et tabubelagt og vanskelig tema.

Metode

Første skritt var å finne barn i en slik situasjon, og som var villige til å stille opp på intervju. Her var Foreningen for fangers pårørende viktig. I tillegg har vi vært i dialog med flere fengsler. Vi klarte ikke å få med noen barn som hadde en mor i fengsel. Men de barna vi fant imponerte oss veldig, både med åpenhet og reflekterhet. Intervjumaterialet var på 5-6 timer og vi gjorde en grundig jobb med å velge ut det som fikk være med i filmen og sette dette sammen. Det lydsporet vi laget, var utgangspunktet for å lage de animerte bildene.

Animasjonen er gjort som tegnefilm, ved å tegne alle karakterer og bevegelser. Bakgrunnene er laget ved at scenografien er skapt i miniatyr og så avfotografert. Animerte karakterer og fotograferte bakgrunner ble så satt sammen digitalt etterpå. Klipp, musikk og lydlegging skjer i siste fase av produksjonen, før filmen kjøres ut i de ønskede tekniske formater.

Kapittel 3 Resultater og resultatvurdering

Filmene har blitt et originalt og emosjonelt innblikk i livene og tankene til en gruppe barn som vanligvis ikke er synlige. Regissøren holder seg hele tiden i hodehøyde med barna, og fremstiller dem med varme og ærlighet. Barna får oss til å reflektere og åpner opp for publikum for nye måter å tenke om barn av innsatte. Barna fremstår som sterke og sårbare på en gang.

Infomateriell og film utgjør til sammen et godt utgangspunkt for diskusjon, dialog og refleksjon rundt dette tabubelagte området.

I skrivende stund er ikke distribusjonen begynt ennå, så det er for tidlig å gjøre opp status på effekten av infopakken. Vi kan likevel konkludere foreløpig med at vi har stor tro på at denne filmen får en god mottagelse i mange fora og at den kan få en vid distribusjon.

Kapittel 4 Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Filmene vil bli helt ferdig høsthalvåret 2012, og derfor er vi nå først og fremst fokusert på å bli ferdige og sørge for at resultatet blir så bra som mulig. Produksjonen har strukket seg over lengre tid enn planlagt, både av praktiske/arbeidsmessige årsaker og fordi dette har vært et komplekst og omfattende prosjekt. Men vi mener at tidsbruken har vært fruktbar og at resultatet er til å være stolte av.

Samarbeidet mellom Mikrofilm og Foreningen for fangers pårørende har vært positivt og godt, og begge parter er entusiastiske til å jobbe med spredning av budskapet og film/infopakke.

Støtten fra Extrastiftelsen har vært avgjørende for å kunne gjennomføre dette prosjektet, og vi er meget takknemlige for støtten.